

Созикіна Г. С., Борзенко О. Б.

**Стимулювання студентів до інформальної освіти під час вивчення
іноземної мови**

Харківський національний автомобільно-дорожній університет, Харків

У сучасних умовах інформальна освіта визначається як «індивідуальна пізнавальна діяльність особистості, яка здійснюється щодня, може мати як нецілеспрямований характер, так і являти собою цілеспрямовану пізнавальну самостійну діяльність у повсякденному житті», що включає усвідомлену постановку цілей, вибір дій, джерел та оцінку результатів [1, с. 21].

Необхідність застосування інформальної освіти при оволодінні іноземними мовами обумовлена специфікою самого навчального предмета: адже щоб успішно та результативно опанувати іноземну мову, потрібно систематично «включати» її у повсякденну комунікативну, пізнавальну та трудову діяльність. Потреба у самостійному вивченні іноземної мови закладається та розвивається у студентів переважно під час навчання у закладі вищої освіти, у процесі розмов з активними студентами, зацікавленими викладачами та людьми, які просто за власним бажанням щодня вивчають іноземну мову, дізнаються про нові тенденції в мові, використовують її як засіб навчання, намагаються відкрити для себе нові можливості та перспективи для вивчення мови.

Одним із засобів формуючого впливу на особистість та діяльність студентів є стимулювання їх особистісних сил та навчання їх способам самостійного пізнання в процесі вивчення іноземної мови. Так, педагогічне стимулювання студентів до інформальної освіти можна розглядати як

«цілеспрямований процес формування в студентів позиції суб'єкта пізнавальної діяльності на основі відбору викладачем комплексу педагогічних стимулів, які звернені до мотиваційної сфери особистості студента і спонукають процеси самостимулювання» [2, с. 93].

Інформальна освіта під час вивчення іноземної мови нерозривно пов'язана із самоосвітньою діяльністю студента і становить її невід'ємну частину, а результатом цієї діяльності стає розвиток у студента потреби у самоосвіті як особливої психологічної властивості [3, с. 44]. При вивченні іноземної мови важливо задіяти інтереси студентів, виявити сфери, які їх хвилюють, що посилять мотивацію до навчання та стане стимулом до інформальної освіти [4, с. 162].

Одна з проблем, з якою можуть зіткнутися викладачі, котрі створюють умови для інформального навчання іноземної мови, — це мотивування тих, хто навчається, до активного використання щоденних можливостей для вивчення мови. Якщо розглядати самонавчання іноземної мови як діяльність, то важливо пам'ятати про те, що «мотив будь-якої діяльності співвідноситься з метою цієї діяльності» [5, с. 110].

Формування усвідомленої внутрішньої мотивації в студентів до вивчення іноземної мови має відбуватися поступово, з перших днів навчання у закладі вищої освіти, оскільки це дозволить самому студенту усвідомити зміни, що відбуваються в його бажаннях та мотивах до вивчення мови та виконання завдань, які сприятимуть плавному переходу від одного виду мотивації до іншого. Визначаючи основні види мотивації студентів до самостійного вивчення іноземної мови за умов інформальної освіти, можна виокремити:

- нестійку мотивацію (відсутність усвідомленого прагнення використовувати іноземну мову у повсякденному житті);
- нестійку зовнішню мотивацію (використання іноземної мови у повсякденному житті залежить від рекомендацій викладача);

– стійку мотивацію (зовнішня та внутрішня мотивація до свідомого використання іноземної мови у повсякденному житті);

– виражену зовнішню та внутрішню мотивацію (підкріплена усвідомленням та описом конкретних навчальних дій, цілей та результатів навчання, досвіду використання іноземної мови у повсякденній та навчальній діяльності, самостійністю у плануванні та організації свого самонавчання та самостійної роботи) [5, с. 126].

Формування як внутрішньої, так і зовнішньої мотивації до інформальної освіти під час вивчення іноземної мови може відбуватися:

– через застосування прийомів активного цілепокладання, планування, рефлексії на занятті з іноземної мови;

– через звернення до творчої активності, пізнавальних потреб студентів;

– через включення універсальних навчальних завдань до конспектів занять;

– через навчання продуктивному використанню різних повсякденних джерел інформальної освіти під час вивчення іноземної мови та актуалізацію важливості їх використання для освіти загалом, у тому числі й для формальної програми підготовки студентів бакалаврату.

Так, внутрішнім стимулом стає наявність активного інтересу, установок для подальшої роботи з іноземною мовою для досягнення цілей та завдань, поставлених самим студентом. Зовнішнім стимулом може бути необхідність щоденного самостійного виконання тих чи інших вправ, використання різних джерел для подальшого формального контролю результатів і досягнень або для виконання певних навчальних завдань в процесі вивчення іноземної мови [5, с. 137].

Отже, необхідно формувати в студентів мотиви до інформальної освіти під час вивчення іноземної мови з перших занять, оскільки саме в цей момент викладач може впливати на особистість студента, зацікавити його, показати приклад та направити його діяльність у потрібне русло.

Література:

1. Лискина Т.В., Паульзен Н.С. Возможности организации учебного процесса при обучении иностранным языкам в контексте информального вида образования (уровень языкового вуза). *Baikal Research Journal*. 2017. Т. 8, № 4. DOI: 10.17150/2411-6262.2017.8(4).4.
2. Еремина Е.И. Влияние самообучения на развитие творческой активности будущего специалиста : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. Воронеж, 2000. 172 с.
3. Тамбовкина Т.Ю. Некоторые закономерности самообучения иностранным языкам студентов-лингвистов. *Вестник Балтийского федерального университета им. И. Канта. Серия: Филология, Педагогика, Психология*. 2007. № 2. С. 42–48.
4. Малышева Е.Б., Микаелян Л.А., Окерешко А.В. Стимулирование студентов к информальному образованию в процессе преподавания иностранного языка. *Проблемы современного педагогического образования*. 2017. № 54-6. С. 161–167.
5. Колесников А.А. Концептуальные и технологические основы профориентационного обучения иностранному языку в системе непрерывного филологического образования : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.02. Москва, 2017. 167 с.

Старцева Н. М., Сапрун І. Р.

Можливості застосування свободи дії студента у навчальному процесі

Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна, Харків

Свобода дій або активності студентів - *Learner agency* [2, с. 134] - є концепція навчання, що активно дискутується в зарубіжній методичній